

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus

BEVAR TRÆRNE I BYGGESONEN

NOAS ÅRSMØTE 2005 - MANDAG 4. APRIL

SE SISTE SIDE

NATURVERNFORBUNDET
I OSLO OG AKERSHUS (NOA)

Godt nytt Kyoto-år!

Redaksjonen i Grevlingen gratulerer alle sine lesere med at Kyoto-protokollen for reduksjon av klimagasser nå settes ut i livet. Men som alle store naturvernsaker gjenstår å forsvare de inngåtte avtaler lokalt. Vi håper derfor dere har lagt merke til at Grevlingen har styrket redaksjonen med to nye ildsjeler som sammen med daglig leder Gjermund Andersen, skaper bladet. Redaksjonsassistent er Frithjof Funder som foruten å være æresmedlem og tidligere formann i Oslo og Omland Friluftsråd også har vært styreleder i NOA. Han er en aktiv pensjonist med lang fartstid i naturvernets tjeneste. Vi har lagt noen planer for årets blader, men er samtidig opp-tatt av å få en best mulig kommunikasjon med leserne. Årets tema fordelt på fire nummer vil være:

1. Bevar trærne i byggesonen
2. Vårt grønne nærmiljø
3. Kulturlandskap verdt å verne
4. Privatisering av Marka

Tips oss gjerne med stoff og kommenter det vi gjør.

Nå står årsmøter i lokal- og fylkeslag for døren med bl.a. valg av delegater til landsmøte i Porsgrunn 10. til 12. juni. I den forbindelse oppfordrer vi alle medlemmene om å lese forrige nummer av Grevlingen. Vurder å slutte dere til NOAs initiativ om en snuoperasjon i Naturvernforbundet i retning av en mer regionalisert organisasjon. Diskuter dette på årsmøtene i lokallagene og møt opp på NOAs årsmøte 4. april!

Siden jeg er påtroppende redaktør vil jeg også fortelle litt om meg selv: Alder 53 år og til daglig forlagsredaktør. Jeg har drevet med frivillig naturvernarbeid siden jeg sluttførte ett to-årig studium i natur- og miljøvern-fag i 1976, som en av pionerene på Telemark distriktshøgskole i Bø. Min mest aktive naturvernperiode har nok vært de siste 12 årene tilknyttet lokallaget i Bærum. At jeg nå får anledning til tidligere Grevlingen

gjør at jeg samtidig får anledning til å samle noen av trådene i min egen livsvev. Som utflyttet Oslogutt til Bærum kjenner jeg hele tiden denne dualismen mellom bymiljø og et jomfruelig naturmiljø, hvilke verdier er det mest verdt å kjempe for? Grevlingen har derfor et arbeidsfelt som passer meg godt. Her er alle aspekter representert fra eventyrskoger og rovdyrproblematikk via bondens landskap til parker og travle bygater med vakre gamle trær. Målet er at Grevlingen skal være en inspirasjonskilde for alt godt pågående og forestående naturvernarbeid i Oslo og Akershus.

I de nærmeste numrene vil vi foruten tema forsøke å ha noen faste spalter som: Jørgen Stubbesitter, Bokspalte og Sett og sakset. I dette nummeret vil du kunne lese om: NOAs arbeid med å bevare bytrær, Hvordan Oslo best kan sikre sine trær for fremtiden, skrevet av Erik Solfeld, leder av trepleiegruppa i Friluftsetaten i Oslo kommune. I en artikkel om Oslos miljøstudenter gir Ingeborg Wessel Finstad og Unni Berge fra Studentlaget oss et innblikk i hva som engasjerer de "...litt for unge til å slå på stortromma i NOA og som har litt slitte strenger å spille på i Natur og Ungdom...". Både Østkanten naturvernforbund og Naturvernforbundet Oslo Nord presenterer her sine hjertesaker med bl.a. prosjektet Kollektivringen og arrangementet Ta byen tilbake. Mye spennende lesestoff for oppvakte naturvernere.

Tom Ekeli, redaktør

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus
Maridalsveien 120 0461 Oslo

Telefon 22 38 35 20 Telefaks 22 71 63 48

e-post adresse: noa@noa.no hjemmeside: www.noa.no
Bankgiro 1280.05.02347

Redaktør: Tom Ekeli, tlf. 47 40 01 81, e-post: tomekeli@online.no

Redaksjonsassistent: Frithjof Funder, tlf. 22 21 14 71, e-post: hfunder@online.no

Foto forside: Tom Schandy/NN/Samfoto
Skilt på fredet eik, Austad Gård, Drammen

Trykk: Hippotrykk AS Opplag: 5.500

ISSN 0803-6357

Grevlingen ble trykket på resirkulert melkekartong. Produktet du nå holder i hånden er dermed så miljøvennlig vi kan klare å lage det. Vi tror vi i tillegg skal kunne opprettholde den trykkekvaliteten som Grevlingen allerede har opparbeidet. Husk å resirkulere bladet, dersom du ikke vil ta vare på det!

Nytt skilt? Anbefalt fredet

Grevlingen foreslår å få laget forseggjorte små plastskilt på rundt 10 x 15 cm, noe å la dette:

Eierne av de trærne vi bestemmer oss for å frede i samråd med fagfolk, kan få tilbud om at NOA med en liten seremoni setter opp skiltet på eller ved treet. Det kan også tenkes samarbeidsorganisasjoner for denne ordningen. NOA vil samtidig forsøke å påvirke eierne til treffe et juridisk vern i form av en tinglyst heftelse på eiendommen. Dette innebærer at treet skal skjøttes forsvarlig i samråd med NOA og ikke felles før trets naturlige avviklingsfase tilsier det.

NOA-STYRET

Leder

Stein Erling Birkeland tlf. 91 69 87 11 (p)

Styremedlemmer

Einar Wilhelmssen tlf. 22 57 18 81 (p)

Sigmund Skeie tlf. 22 23 83 20 (p)

Anna Skog tlf. 41 47 98 63 (p)

Finn Roar Halvorsrud tlf. 22 16 01 47 (p)

Varamedlemmer

Arild Jansen tlf. 66 84 68 14 (p)

Elisabeth Koren tlf. 22 15 64 34 (p)

Linda Myhre tlf. 41 27 17 10 (p)

LOKALLAG I NOA

Naturvernforbundet i Asker

Postboks 332, 1371 Asker

Leder: Jan Häusler

Brusetvn.97, 1395 Hvalstad

Tlf: 66 90 43 19 (p)

e-post: jan.hausler@consafeinfotech.com

Naturvernforbundet i Bærum

Postboks 252, 1319 Bekkestua

Leder: Jan Schwencke

Krokfaret 1, 1356 Bekkestua

Tlf: 67 12 01 78 (p)

e-post: jan@schwencke.net

Naturvernforbundet i Lørenskog

V/Margareta Bondevik

Leder: Margareta Bondevik

Løkenkollen 11, 1473 Lørenskog

Tlf: 67 90 28 10 (p)

Naturvernforbundet i

Nannestad/Gjerdrum

V/Steinar Myrabø

Leder: Steinar Myrabø

Granerud, 2034 Holter

Tlf: 91 65 76 91 (m)

e-post: smyrabo@online.no

Naturvernforbundet i Nes

V/ Yngve Birkeland

Kontaktperson: Yngve Birkeland

Bodding, 2150 Årnes

Tlf: 63 90 95 69 (p)

e-post: yngv-bi@online.no

Naturvernforbundet på Nesodden

Postboks 251, 1450 Nesoddtangen

Leder: Peter Schjølberg

Elgfaret 6, 1453 Bjørnemyr

Tlf: 66 91 48 50 (p)

e-post: pschjo@hotmail.com

Naturvernforbundet i Oppgård

Postboks 291, 1411 Kolbotn

Leder: Gunnar Larsen

Løvliia 27, 1412 Sofiemyr

Tlf 66 80 21 20 (p)

e-post: oberntz@online.no

Naturvernforbundet Oslo Nord

V/Elin Tyse

Kontaktperson: Elin Tyse

Jutulveien 11, 0852 Oslo

Tlf: 22 69 05 26 (p)

e-post: elintyse@c2i.net

Naturvernforbundet i Skedsmo

Postboks 27, Lillestrøm

Leder: Birgitta Prøis

Kvaestubben 2, 2020 Skedsmokorset

Tlf: 97 71 74 85 (m)

e-post: solsver@online.no

Naturvernforbundet i Ski

Postboks 232, 1401 Ski

Leder: Stein Martinsen

Hebekkvn. 18, 1400 Ski

Tlf: 64 87 28 06 (p)

e-post: stein.martinsen@tdcnorge.no

Naturvernforbundet i Vestby

V/Eirik Selmer-Olsen

Leder: Eirik Selmer-Olsen

Kolåsveien 5, 1555 Son

Tlf: 64 95 93 24 (p)

e-post: eirik.selmer-olsen@tine.no

Naturvernforbundet i Ås

Postboks 130, 1431 Ås

Leder: Michael Angeloff

Skogvn. 17, 1430 Ås

Tlf: 64 94 49 66 (p)

e-post: michael.angeloff@nijos.no

Østkanten Naturvernforbund

(Oslo)

V/Ståle Grøtte

Leder: Ståle Grøtte

Trondheimsv. 170A, 0570 Oslo

Tlf: 22 04 49 81 (p) 95 22 39 78 (m)

e-post: stale.grotte@dna.no

Oslo Studentlag for NOA og NU

Chateau Neuf Slemdalsveien 7

4 etg felleskontor, 0369 Oslo

Kontaktperson:

Ingeborg Wessel Finstad

Tlf: 91 54 52 97 (m)

e-post: i.w.finstad@bio.uio.no

KOMMUNER UTEN LOKALLAG, MEN MED KONTAKTPERSONER

● **FET:** Mette Sperre, Kirkevn. 94, 1900 Fetsund, 63 88 46 22 (p) ● **FROGN:** Sylvi Ofstad Samstag, Badehusgt. 15, 1440 Drøbak, tlf 64 93 59 43 (p) ● **HURDAL:** Ove Bakken, Måltrostvn. 11, 1430 Ås, tlf 64 94 39 35 (p) ● **RÆLINGEN:** Tom G. Bengtson, Runivn. 15, 2005 Rælingen, tlf 63 83 98 35 (p) ● **SØRUM:** Helge Njaa, Brinken 2, 1920 Sørumsand, tlf 63 82 79 33 (p) ● **ULLENSAKER:** Ørjan Eltvik, Vogstad, 2056 Algarheim, tlf 63 97 66 25 (p)

EVENTYRSKOGENE

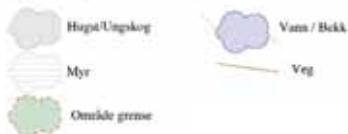
ET VIKTIG VERKTØY FOR BEVARING AV MARKA

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) har de siste tre årene registrert en rekke av Markas eventyrskoger. Registreringen synliggjør de mest verdifulle områdene vi har igjen for friluftsliv og naturopplevelse.

Område 49:
Lusevasan

Tegnforklaring:

Området ligger i Lillomarka i Nittedal kommune og er en del av Fyrsts eiendommer, med kort avstand fra Skytta og Grorud.

Terningkast

Lusevasan - sammenhengende gammelskogsområde med store opplevelsesverdier i Lillomarka, med kort avstand fra Skytta i Nittedal og fra Grorud.

Lusevasanområdet har mange små vann og myrer, omgitt av for det meste gammel granskog med flotte mosematter og mange større og mindre stier. En rekke dalsøkk og sluker skaper spennende små rom i skogen. Rommene rundt vann og myrer er lite berørt av moderne inngrep og hogst, og gir et opprinnelig og helhetlig inntrykk. Noe furu og lauv bidrar til variasjon, særlig i de bratteste lisdene og på åsene. Det er også en del terrengmessig variasjon, og særlig slukten nord for Lusevasan kan betegnes som "vill".

Det er godkjent en hogstplan for området, som vil medføre at den gamle skogen vil bli hugget i løpet av kommende 10-års-periode. NOA har klaget godkjenningen inn for Fylkesmannen, og anmodet grunneieren om enten å tilby området til "frivillig vern" eller starte diskusjon med Nittedal kommune om makeskifte med kommuneskogene. Grevlingen kommer tilbake med mer informasjon i neste nummer. Følg også med på NOAs nettside www.noa.no

Parti fra Lusevasan.

Foto: Jens Gram

BEVAR TRÆRNE I BYGGESONEN

Av Gjermund Andersen

Flere ganger i uken avdekkes saker der gamle, verdifulle trær i boligområder felles til store protester fra nabolaget. Voksne mennesker gråter sine modige tårer over "stedstap" og tap av viktige deler av deres egen identitet. Det er åpenbart at trær betyr mye, for mange, og at de mange ødeleggelsene av trær virker sterkt opprørende. Samtidig bidrar alle trefellingene til å svekke det grønne Oslo.

Bytrærne har dårlig rettsvern. Alle som har trær stående på sin eiendom, kan felle dem uten å søke tillatelse. Naboer kan etter granneloven kreve trær fjernet dersom de er til sjananse, og det "ikkje er nemnande om å gjera for eigaren" å ha treet/trærne stående. Naturvernloven har mulighet til vern av trær, i teorien. I praksis er trevern-perioden slutt.

I mange europeiske byer er det innført regler som "speilvender" trærnes rettsvern. Alle trær over en viss størrelse er i utgangspunktet fredet, og det må søkes tillatelse fra et offentlig organ for å fjerne trær. En slik speilvendning må også innføres i Oslo og andre norske byer.

Det er flere grunner til at trærne bør bevares:

- Trærne blir eldre enn oss, de er

en del av vår historie og identitet.

- Trærne utgjør en viktig del av steds karakteren. Områdene forandres sterkt når trær fjernes.

- Trærne er en viktig del av vår tilhørighet til et sted. Trær man er blitt glad i er en viktig del av personligheten.

- Oslo ønsker å markedsføre seg som "den grønne byen". Inneklemte mellom Markas åser og fjorden med alle øyene ligger byen. På avstand er preget grønt. Trær og parker innhyller byen.

- Trærne er viktige for bevaring av artsmangfoldet, særlig fugler, insekter og sopp.

- Luften renses av trærne. Oslo er en sterkt forurenset by, som trenger både trær som renser og innsats for mindre utslipp.

- Trær er en viktig del av opplevelsen. For mange eldre og bevegelseshemmede er parker og byområder den eneste mulighet for friluftsliv i hverdagen.

- Opplevelse av trær gir bedret helse. Vitenskapelige undersøkelser viser at syke mennesker

Eikene på Årvoll gård.

Foto: Frithjof Funder

helbredes raskere dersom de kan oppleve trær og grønne områder.

Vi er stolte av det grønne Oslo, og ønsker å bevare dette særpreget. Et hovedproblem er at det ikke finnes godt nok regelverk for å sikre trærne i byggesonen. Gjennom de siste årene dukker det stadig opp saker i media der trærne felles, uten mulighet for allmennheten til å få stoppet rasingen. Det er behov for klare endringer i lovverket, og det er behov for en helt annen holdning til kultur for trær i byggesonen.

Rettsaker om trær

Sommerstid er det særlig en type saker NOA får mange henvendelser om fra publikum: Fjerning av trær, eller planer om trefelling. Dette er i praksis to forskjellige typer saker: Trefelling i borettslag, der noen eiere ønsker felling og andre ønsker vern, og rene nabotvister om spesielle trær. Det er den siste typen som er vanligst.

Treierne som kontakter NOA er ofte svært glade i trærne sine, gjerne etter et langt "samliv" med dem. De er blitt en viktig del av deres identitet, og tap av trærne vil medføre et stort savn. På eiernes side står ofte andre langtidsbeboere i området, som også ser på trærne som en del av stedets identitet. På den andre siden står gjerne nyinnflyttede naboer, som ønsker sol på veranda eller sitteplass i en så stor del av dagen som mulig.

For eier og nabolag virker det ofte urimelig at nye naboer skal kunne kreve trær fjernet – "de visste jo om trærne da de flyttet hit!" Dette argumentet holder imidlertid ikke i forhold til

granneloven paragraf 3:

"§3. Er det ikkje nemnande om å gjera for eigaren, må han ikkje ha tre som er til skade eller serleg ulempe for grannen, nærare hus, hage, tun eller dyrka jord på granneeigendomen enn tredjeparten av trehøgda."

Det som betyr noe juridisk er høyden på treet, avstanden fra hus, hage, tun mv. om det er "nemnande om å gjera" å ha trærne, og om treet fører til skade eller særlig ulempe. Dermed blir det flere momenter som må vurderes:

- Hvor høye er trærne, og hvor nær står de området/bygningene som belastes?
- Hvilke områder belastes? Man har ikke automatisk krav på fjerning, dersom det ikke er til særlig ulempe eller skade. Og hva er særlig ulempe? Er skygge fra et tre en plage?
- Hva betyr treet for deg og for nabolaget? Hvis treet betyr mye for deg og/eller nabolaget, og det er en del av din identitet eller følelsesliv, eller treet er avgjørende i ditt forhold til stedet, så er det "nemnande om å gjera" å beholde treet. Problemet ligger i å dokumentere disse forholdene og verdiene, og å presentere dem på en akseptabel måte for forlikråd eller domstol.

Det siste punktet blir som regel lite vektlagt i konkrete saker etter granneloven. Avgjørelsene i slike saker kan ikke sies å og noen fasit på hva som er riktig. Mens noen treiere vinner fram med sine verneønsker, er det andre som kommer til kort i liknende saker. Tolkningsrommet i loven er betydelig, og lovgiverens pålegg om at paragrafen kun gjelder trær som det "ikkje

er nemnande om å gjera" for eieren å beholde, blir ofte neglisjert.

Fra NOAs side ville det være ønskelig å få denne paragrafen tolket i Høyesterett, slik at det kunne etableres en mer påregnelig rettspraksis. Problemet er at slike småsaker aldri når så langt, trevannene ser seg ikke råd til å føre rettsak i tre instanser, og de færreste orker å ha konflikt med naboen gjennom lang tid. Og så taper trærne og nærmiljøet.

Turprogram for NOA

NOA har startet en egen turgruppe for å styrke sitt tilbud til medlemmer og sympatisører. Gruppen har utarbeidet et program for forsommeren, se nedenfor. Det blir både søndagsturer, som vil ta hele dagen, og kveldsturer der vi tar med middagen ut og tilbringer tre-fire timer i Marka. På turene vil du få mer kunnskap og informasjon om eventyrskogene og andre severdigheter i Marka.

Mer informasjon om de enkelte turene vil bli lagt ut på: www.noa.no

29. mai Dagstur på Asbjørnsestien fra Skansebakken til Heggelivann.
Eventyrskogen på Kjerringkollen.
Turledere: Lisbeth Haugen og Stephan Koll

1. juni Kveldstur til Lutvann og Haukåsen, eventyrskog i Østmarka.

12. juni Dagstur til et naturreservat i Østmarka.

15. juni Kveldstur til eventyrskogen ved Høgås og Øvre Blanksjø.

Har du lyst til å bli med å arrangere turer og møter, er du hjertelig velkommen i Turgruppa. Ta kontakt med kontoret på telefon 22 38 35 20 eller mail: noa@noa.no

HVORDAN KAN OSLO BEST SIKRE SINE TRÆR FOR FREMTIDEN

Av Erik Solfeld, leder av trepleiegruppa i Park og idrett, Oslo KF (tidl. Oslo kommune).

Er fredning av enkelttrær igjen et aktuelt virkemiddel for å sikre at verdifulle enkelttrær ikke går tapt i fortetningskarusellen, eller er plan- og bygningsloven alene et godt nok redskap i så måte?

I Oslo finner den første trefredningsaken sted i 1925. Et bjerketre på eiendommen St.Edmundsvei 45 fredes ved privat tinglysning. Den første statlige fredningsaken kommer i 1928 – et bjerketre på eiendommen Risalleen 12 fredes ved såkalt departementsvedtak. I alt skal det i perioden mellom 1925–1967 ha blitt fredet 43 trær i Oslo. Av disse er ti trær fredet ved privat tinglysning; 27 trær fredet ved departementsvedtak; fire trær fredet ved kongelig resolusjon, mens to trær er fredet ved bystyre- eller kommunalt vedtak. Til å begynne med ble samtlige fredede trær – uansett fredningskategori, merket med et vakkert emaljert skilt som med verdighet forkynte treets status.

Senere ble det bestemt at kun trær som var fredet etter kongelig resolusjon, eller ved departementsvedtak skulle være berettiget til å bære dette offisielle fredningsmerket.

Fredning av enkelttrær var til å begynne med et slags konkret utslag av den gryende natur- og miljøvernbevisstheten som langsomt vokste fram fra 1920-tallet og fremover. Handlingen ble på en måte et symbol på og en anerkjennelse av at trær og natur hadde en egenverdi i seg selv. Men, selve saksbehandlingen for å få gjennom hver enkelt frednings sak var unektelig både omstendelig og resurskrevende og på slutten av 1960-tallet opphører ordningen med å frede enkelttrær. Fra nå av ble opp-

merksomheten heller rettet mot fredning av større områder og miljøer av spesiell natur- eller kulturhistorisk interesse.

På slutten av 1990-tallet kom en ny plan- og bygningslov som med reguleringsgrep muliggjør sikring av verneverdige bygninger og naturområder som spesialområde for bevaring. Dette er utvilsomt et viktig verktøy for å kunne sikre en mer helhetlig bevaring av miljøer (for eksempel: bygninger med tilhørende hageanlegg), men som et redskap for å sikre verneverdige enkelttrær har plan- og bygningsloven tilsynelatende liten virkning – et foruroligende antall "verneverdig" enkelttrær går tapt hvert eneste år.

Foto: Erik Solfeld

Eika i Blindernveien 3 som ble reddet takket være noen entusiastiske sjeler, press fra en henværende organisasjon og en smule frykt for negativ presseomtale.

Etter en del kritikk har Plan- og bygningsetaten i Oslo kommune den senere tiden blitt flinkere til å pålegge folk å bevare trær når en tomt skal bebygges. Men, hva hjelper vel det når det verken stilles krav til dokumentering av hvordan trærne er tenkt bevart, eller pålegget følges opp i ettertid?

For å illustrere denne problemstillingen er det på sin plass med noen eksempler:

Eksempel 1. I Lassonsgate ble det utarbeidet planer om å opp-

føre en større bygård i det gamle togsporet ut fra Vestbanen. Planene ble møtt med stor skepsis og motstand fra beboerne i nabolaget. Et av argumentene var at en stor del av trevegetasjonen som vokste på kanten av den gamle jernbaneskjæringen ville gå tapt. Etter mye debatt og spetakkel, ble det fra Plan- og bygningsetaten til slutt gitt byggetillatelse under forutsetning av at trærne skulle bevares. Siden flere av trekronene hang langt innover jernbaneskjæringen og det planlagte byggelivet, var det fra første stund umulig å se hvordan disse trærne skulle kunne bli bevart på en skikkelig måte. I dag er bygget oppført og det som står igjen av trærne er så å si bare stokker. I dette tilfellet var det helt uansvarlig å gi utbygger pålegg om å bevare trærne – det var rett og slett ikke mulig.

Eksempel 2. Da en av Oslos kommunale etater fikk tillatelse til å oppføre et nybygg på en eiendom som i utgangspunktet var regulert til bevaring oppsto det store problemer med å sikre to 150–200 år gamle eiketrær på eiendommen. Ikke for det at de på noen måte sto i veien for nybygget, men rett og slett fordi entreprenøren forlangte å etablere atkomstvei for maskiner og materialer over rotsonen på trærne. Alternativ adkomst var mulig fra en annen kant og det var dertil mulig å etablere en midlertidig løsning over rotsonen, men dette hadde en prislapp på 50.000 kroner, som ingen var villige til å betale. Saken endte heldigvis godt – ikke fordi at Plan- og bygningsetaten hadde vært forutseende nok til å kreve en løsning på denne problemstillingen i for-

kant, men takket være noen entusiastiske sjeler, press fra en herværende organisasjon og en smule frykt for negativ presseomtale.

Eksempel 3. Denne historien fikk jeg kunnskap om for kort tid siden. På en kommunal eiendom oppe i Holmenkollåsen sto det et lite bestand trær som tok utsikten fra noen beboere i et nytt sameie. Plan- og bygningsetaten hadde pålagt utbygger å sikre trærne under oppføringen av husene på denne eiendommen. Ifølge min kilde i etaten, ble han kontaktet av sameiet om tillatelse til å felle to av trærne. Etter mye frem og tilbake ble det gitt tillatelse til å felle to trær. Ved befaring ble det oppdaget at hele 35 trær var fjernet. Det ble tatt kontakt med saksbehandleren hos Plan- og bygningsetaten med spørsmål om hva de nå kom til å foreta seg. Slik jeg fikk det fortalt, svarte saksbehandleren på denne måten: "Jeg kommer til å finne frem og åpne mappen som vedrører denne saken. Legge til de opplysninger som her for meg er fremlagt – for deretter og lukke den igjen." Med andre ord, Plan- og bygningsetaten ville ikke foreta seg noe som helst. Saken er imidlertid brakt inn for forlikrådet av etaten som forvalter området med krav om 350.000 kroner i erstatning. Dette avdekker holdninger og brist på grunnleggende forståelse av den betydningen trær og natur har i byområder.

Eksempel 4. En tomt ble for noen år siden fraskilt en eiendom på Frogner som allerede var regulert til bevaring. På tomten står det en praktfull blodbøk og det er søkt om byggetillatelse.

Plan- og bygningsetaten gir byggetillatelse og det til tross for at bygget er tenkt oppført én meter fra treet's stamme! Byantikvaren er den eneste kommunale etaten som klart og tydelig har gitt uttrykk for at oppføring av det prosjekterte bygget er uforenlig med å bevare treet. Flere firmaer har vært forsøkt engasjert til felling av treet uten at noen så langt har latt seg friste. Hvor denne saken står i dag vites ikke, men byggeplanene ser ut til å ha blitt utsatt. I den grad det finnes bevaringsverdige trær i Oslo, så er det nettopp slike.

Ikke mulig å frede enkelttrær i dag!

Disse eksemplene er bare noen få blant mange og det fylles kontinuerlig på med nye. Mange har henvendt seg til Byantikvaren, Friluftsetaten (Parkvesenet), Fylkesmannen, Naturvernforbundet og organisasjoner som Treets venner og Norsk Trepleieforum med spørsmål om muligheten for å få trær fredet. Dessverre er ikke den muligheten til stede i dag, men tiden er nok inne for å tenke litt nytt rundt dette.

Det første skrittet er nok å få identifisert problemstillingen og dernest få den anerkjent hos både ovenfor byens politikere og de som er satt til å arbeide med dette saksområdet i Plan- og bygningsetaten og i Friluftsetaten.

Neste skritt må være å skaffe oversikt. Kartlegging og registrering er her stikkord. Hvor mange trær (over en gitt diameter) har vi innenfor byggesonen? Hvordan fordeler antall trær seg på ulike arter og kultivarer? Hvilke trær har spesiell kulturhistorisk verdi? Hvilke trær har spesiell interesse for biologisk mang-

fold? Og så videre.

Ingen aner hvor mange større trær som fjernes fra byen hvert år, heller ikke hvor mange som blir plantet (og overlever). Er ikke det omtrent som å handle uten innimellom å sjekke kontoen? Det kan gå bra, men også forferdelig dårlig.

Alle bytrær over en viss størrelse må i utgangspunktet være fredet

Ambisjonen må være å innføre en ordning der samtlige trær med en diameter større enn eksempelvis 30 cm er å regne som fredet. Hvordan en slik ordning kan administreres og håndheves må vurderes nøye, men en studietur til England hvor et liknende tiltak (TPO – Tree Preser-

vation Order) ble innført for mange år siden, vil sikkert være verdifull for de respektive etatene som er aktuelle til å administrere noe slikt.

Jo da, innvendingen mot et slikt forslag lar seg godt høre – det hagler med advarsler og motforestillinger. "Dette blir altfor kostbart, dette lar seg umulig administrere, det finnes ikke folk som kan følge opp sakene, byggesakene kommer til å stanse opp." Men har vi egentlig noe valg. Bystyret har for lengst vedtatt at Oslos grønne struktur og preg skal bevares for ettertiden. Det kan i alle fall umulig la seg gjøre om ikke eksisterende virkemidler tas i bruk på en annen måte, og/eller nye innføres.

Forslag om fredningsstatus

Til slutt vil jeg lansere et forslag om å innføre en egen fredningsstatus for kategorien litt mer spesielle trær. La oss tenke oss at det etableres en "konto" med 50–60 spesielle trær som for enkelthets skyld fredes ved bystyrevedtak, eller som et kommunalt vedtak. Forslag til trær som kan tenkes å fylle en slik konto kan gjerne komme fra publikum. Den endelige vurderingen må skje ut fra faglige kriterier. De utvalgte trærne får et vakkert skilt med byvåpenet og en kort tekst som forteller at treet er fredet. Slike trær vil kunne etablere seg som severdigheter, turmål, undervisningsobjekter og kanskje til og med bidra til at flere ser verdien og nødvendigheten av å ha trær i byen.

OSLOS MILJØSTUDENTER

Av Ingeborg Wessel Finstad og Unni Berge

Studentene er litt for unge til å slå på stortromma i NOA og har litt slitte strenger å spille på i Natur og Ungdom. Men de er der. Oslos miljøengasjerte studenter. Og de gjør noe!

Studentlaga er viktige!

Natur og Ungdom og Norges Naturvernforbund samarbeider om studentsatsinga. Dette er viktig siden studenter er ei stor gruppe som burde være aktive i miljøarbeidet. På denne måten unngår en også å ha flere lokal-lag som arbeider for samme sak og konkurrerer om aktive medlemmer. I Oslo finnes et studentlag med 15–20 aktive medlemmer. Medlemstallet har gått oppover de siste par-tre årene, og ingenting tyder på at kurven har tenkt å flate ut ennå.

Finn en sak!

En av nøklene til engasjementet i Oslo studentlag er satsingen på

konkrete og aktuelle saker en kan arbeide med. Uten noen satsingsområder og aktiviteter vil

arbeidet i studentlag oppleves uten mål og mening. Medlemmer vil falle fra fordi de føler at

Fra en markering i forbindelse med M. Walstrøms besøk ved Universitetet i Oslo.

Foto: Ingeborg Wessel Finstad

de ikke får utrettet stort. Oslo studentlag har løst dette ved å opprette fire faggrupper: bymiljø, olje, skog og miljøgifter. Valget av disse temaene er litt tilfeldig, og går mest på interessene til medlemmene selv. De fire gruppene arbeider også litt ulikt, men felles for dem alle er at de ved begynnelsen av hvert semester legger en strategi for hva de skal gjøre. For dette skoleåret ble strategien, både i studentlaget som helhet og i de ulike faggruppene, lagt på en hyttetur til Finnerudseter.

Bymiljøgruppa skal for eksempel dette skoleåret arbeide for å få realisert byggingen av sykkelveier i Oslo, spesielt langs Ullevålsveien (rute "Sognsveien" og "Blindernveien"). Dette er jo egentlig en ganske liten sak og en kan jo argumentere med at selv om bymiljøgruppa vinner saken sin, og sykkelveien langs Ullevålsveien blir bygd, så er det jo et ganske lite steg når en tenker på alt som må gjøres for at Oslo skal bli en miljøvennlig by. Samtidig kan en tenke at ved å synliggjøre denne saken, så kan en gjøre både politikere og folk flest interessert i å velge miljøvennlige løsninger ellers også. I tillegg får en vist at dersom Oslo skal bli miljøvennlig og redusere klimagassutslippene sine, så må en prioritere sykkel framfor bil. Dessuten er det jo kult å ha en JA-sak, en positiv sak der vi kjemper FOR noe. Og siden saken er såpass lokal, er det også mulig å få dekning i lokalaviser og studentmedia.

Oljegruppa har derimot valgt en litt annen strategi. Motstand mot oljeboring i nordområdene er ingen lokalsak og heller ingen liten sak. Men miljøbevegelsen

må jobbe med de store og kompliserte sakene også. Gruppa har en todelt strategi:

1. Bidra i det nasjonale arbeidet til miljøbevegelsen der en prøver å påvirke politikerne til å velge miljø framfor olje. Dette gjør vi for eksempel ved å arrangere markeringer i samarbeid med landsstyremøtene til politiske partier som Krf. og Arbeiderpartiet.
2. Drive opplysningsarbeid blant studentene på Universitetet slik at flere studenter får kunnskap om saken. Dette gjør vi blant annet ved å arrangere debatter og foredrag på Universitetet og ved å stå på stand.

Legg en strategi!

Å legge strategi for å arbeide med miljø saker i studentlag kan virke enkelt. Men alle som har prøvd å gjøre dette i praksis, vet at det er det ikke. Derfor oppfordrer vi alle våre nye medlemmer til å delta på treningsleirer og aktivitetskurs som Natur og Ungdom og Naturvernforbundet arrangerer. Slike kurs gir masse ideer, inspirasjon og engasjement.

Innarbeid rutiner!

I ethvert lokallag med litt aktivitet, er det viktig å innarbeide faste rutiner. Oslo studentlag har de siste årene hatt møte annenhver torsdag kl 18.00. Ved hvert møte foreligger saksliste og det skrives referat som innen en uke sendes ut til alle medlemmene. Da kan de som ikke var på møtet også få en oppdatering og en mulighet til å bli med på aktiviteter som skal skje i nærmeste framtid.

For å nå ut til alle våre medlemmer, har vi også opprettet et eget mail-adressearkiv som stadig oppdateres i forhold til nye med-

lemmer. Likeledes har vi en internett-ansvarlig som sørger for å legge ut oppdateringer om hva som skjer og har skjedd.

Og ikke minst:

Lag et bra sosialt miljø!

Selv om mange er med i Oslo studentlag fordi de vil arbeide med miljøvern, er nok en del av grunnen også at vi har et bra sosialt miljø. Vi prøver derfor å ha rimelig korte og effektive studentlagsmøter. Etter hvert møte, pleier vi å samles på den lokale puben for en øl og litt mer uformell diskusjon.

I løpet av semesteret har studentlaget også noen sosiale arrangement. Vi har sommeravslutning om våren og nissefest om vinteren. Dessuten arrangerer vi en temamiddag i halvåret der vi inviterer noen til å innlede om et aktuelt tema. Dette arrangementet er en kombinasjon av faglig oppdatering og sosial moro. For å styrke kontakten med andre studentlag i Norge, vil det også til vinteren bli arrangert en vintertur til Rondane i mars 2005 for miljøengasjerte studenter som vil møtes til faglig og sosial moro.

På alle disse sosiale begivenhetene er det spesielt viktig å inkludere nye medlemmer. For at de skal føle seg velkomne og etter hvert ser seg selv som en del av "gjengen", er det enormt viktig at de blir tatt inn i varmen med en gang. Og så er det jo dessuten et uskrevet mål i Oslo studentlag at medlemskurven skal fortsette i samme retning som før – nemlig oppover.

Nettside: <http://foreninger.uio.no/nu>
Mail: oslostud@nu.no

NÅ SATSES DET PÅ KOLLEKTIVTRAFIKKEN!

Av Aud Tennøy, Østkanten naturvernforbund

Dårlig fremkommelighet og lave driftstilskudd har skapt vanskeligheter for kollektivtrafikken i Oslo og Akershus i årevis. Biltrafikken vokser raskere enn kollektivtrafikken – kollektivtrafikken taper konkurransen. Nå ser det ut til at store forbedringer er på gang.

Mye positivt for kollektivtrafikken

Østkanten naturvernforbund jobber mye med samferdsel. Vi jobber med lokale saker, men også med tilrettelegging for sykkeltrafikken, forbedring av kollektivtrafikken og restriksjoner for biltrafikken for hele byen. Målsettingen er at det skal bli mer attraktivt å bruke kollektivtrafikk, å gå eller sykle enn å kjøre bil, slik at flere velger andre transportmidler enn bil. Mindre bilkjøring gir både lokale og globale miljøforbedringer.

I det siste har vi sett at store forbedringer er på gang når det gjelder kollektivtrafikken i Oslo. Vi kan nevne ny skinnegang og gjenåpning for Kjelsåstrikken, bygging av t-baneringen, "rullende fortau" med trikk hvert femte minutt, innhenting av vedlikeholdsetterslepet, bestilling av nye t-banevogner, forbedring av brannsikkerhet og signalanlegg i t-banetunnelene, FREM2005 og initiativene for veiprisning. Vi skal si litt mer om de to siste punktene.

FREM2005 – 20% lavere reisetid for kollektivtrafikken

I september 2003 ga Samferdselsministeren Statens vegvesen i oppdrag å redusere reisetiden for kollektivtrafikken i Oslo-området med 20 prosent Statens vegvesen satte i gang et pilotprosjekt på de fem kollektivlinjene

Kjelsåstrikken på skinnene igjen.

11, 12, 20, 37 og 301. For disse linjene er det utarbeidet tiltakspakker, og tiltakene skal gjennomføres av ansvarlig etat. Utviding av pilotprosjektet med alle de resterende trikkelinjene, tre bybusslinjer og to SL-linjer er startet opp.

Blant tiltakene vi finner listet opp i Vegvesenets informasjonsbrosjyrer er flytting og ombygging av holdeplasser og signalprioritering av buss og trikk. Man skal omorganisere eller fjerne parkeringsplasser, forlenge venstresvingefelt, bygge nye kollektivfelt og innføre svingeforbud for biltrafikken. På listen finner vi også tiltak som miljøorganisasjonene har jobbet for lenge, som kollektivfelt på ring 2 forbi Ullevål sykehus (allerede

gjennomført) og å stenge Oslo-gate for biltrafikk i rushtiden.

Østkanten naturvernforbund har lang erfaring med at det er svært vanskelig å få gjennomført tiltak som gir forbedringer for kollektiv-, gang- og sykkeltrafikken dersom dette på noen måte går ut over biltrafikken. Kollektivfelt på ring 2 – hva er det som skjer?

Maren Foseid er prosjektleder for FREM2005 i Statens vegvesen Region øst. Hun forteller at FREM2005 har gjennomslagskraft fordi prosjektet har stor politisk tyngde og fordi de forskjellige etatene jobber sammen for å finne ut hvilke tiltak som må til for å oppnå målsettingen. Det gjøres skikkelige vurderinger av konsekvensene av de forskjellige tiltakene. En slik utredning viste at kollektivfeltet forbi Ullevål ville ha mindre konsekvenser for biltrafikken enn det man fryktet. Nå vurderer man faktisk om kollektivfeltet bør forlenges frem til Majorstuen. Den etterlengtede bussbommen i Oslo-gate kommer sannsynligvis også på plass i løpet av 2005. Samferdselsetaten har anbefalt for politikerne at dette bør gjøres, og nå venter man kun på den politiske beslutningen. Verden går fremover!

Maren Foseid forteller at en rekke tiltak som ble diskutert i en tidlig fase, måtte skrinlegges.

Dette gjaldt særlig tiltak der det var konflikter mellom fremkommelighet for kollektivtrafikken og trafiksikkerhet. Hun innrømmer også at det fortsatt kan være vanskelig å få gjennomslag for prosjekter som har vesentlige negative effekter for biltrafikken. Når vi spør om hun tror at prosjektet vil sette varige spor i forhold til kunnskap og holdningsendringer i fagmiljøet, blir Foseid litt usikker. "Det er fortsatt uenigheter om hva som er det riktige å gjøre", sier hun, "men nå ser man at ja – det er vanskelig, men vi må finne en løsning. Det hjelper!" Vi ønsker lykke til videre. Mer informasjon om FREM2005 finnes på www.oslopakke2.no og på http://www.vegvesen.no/region_ost/prosjekter/frem2005/frem2005.stm.

Kollektivringen: for veiprising - mot veibygging

I høst vedtok Oslo-politikerne de skulle søke om å få omgjøre dagens bomring til et veiprisingsystem. I dette ligger det ganske radikale endringer. Bompenger skal bare brukes for å skaffe midler til ny veibygging, inkludert investeringer i infrastruktur for kollektivtrafikken. Veiprising kan, i motsetning til bompenger, brukes som et trafikkreduserende virkemiddel. Ved å sette opp takstene i rushtiden kan man "tvinge" flere over på andre transportmidler. I tillegg kan inntekter fra veiprising brukes til drift av kollektivtrafikken, man kan kjøpe og kjøre busser og trikker for slike penger.

Dersom dette gjennomføres på skikkelig vis, og dersom det gir større driftsmidler til kollektivtrafikken, kan tiltaket bidra til

reduert biltrafikk i hele Osloområdet. Det blir dyrere å kjøre bil, samtidig som kollektivtilbudet blir vesentlig forbedret. De som "må" kjøre kommer raskere frem, og flere får muligheten til å velge bort bilen når de får et bedre kollektivtilbud. En forutsetning for at dette skal lykkes er at man ikke samtidig bygger ut veikapasiteten. Dersom for eksempel Vestkorridoren (E 18 vest) bygges ut til ti-felts vei, slik Vegvesenet har foreslått, vil biltrafikken uansett øke.

Sammen med flere lokallag og andre organisasjoner har Østkanten naturvernforbund startet prosjektet Kollektivringen. Gjennom Kollektivringen skal vi jobbe for at veiprising blir innført, at midlene går til drift av kollektivtrafikken og at det ikke bygges ny veikapasitet. Vi har vært hos både kommune- og stortingspolitikere, vi har hatt plakataksjoner, løpeseddelutdeling og stands, og vi har gjennomført flere seminarer der også politikere og fagfolk har deltatt. All informasjon om Kollektivringen finnes på prosjektets egen hjemmeside (www.kollektivringen.no).

Interessert i å jobbe aktivt i Østkanten naturvernforbund? Ta kontakt med Aud Tennøy på aud.tennoy@nibr.no.

GRØNT DIKT

SMAK

Årets aller første smak av bær.
Smeltet fram fra vinterisen over myra.
Rødt og rundt, søtt og saftig.
Tranebær.

Som må få frost før det får smak.

Sigmund Hågvar

Nye vernemuligheter for bytrær

Av Gjermund Andersen

NOA bidro i fjor til en ny "verneform" for trær i byen. En grunneier på Vinderen i Oslo ønsket selv å sikre sine eiketrær for fremtiden. I samarbeid satte vi opp en erklæring om at hun fredet sine trær, ikke bare for seg selv, men også for etterfølgende eiere av eiendommen. Erklæringen ble tinglyst, og hviler nå som en heftelse på eiendommen. I konflikter med naboer står granneloven over en slik heftelse, men gjennom erklæringen og tinglysingen har man skaffet en solid dokumentasjon for at det er "nemnande om å gjøre" å ta vare på disse trærne. På den måten vil det følge en beskyttelse av trærne med grunnboka som forplikter framtidige eiere, og en bedre argumentasjon mot potensielt tre-fiendtlige naboer.

NOA starter arbeidsgruppe for trær i byggesonen!

Naturvernforbundet inviterer alle som er glad i trær og frustrert over felling av store bytrær til å bli med i en aksjon/arbeidsgruppe for trær i byggesonen. Målene vi ønsker å arbeide for er:

- Bedre lovbestemmelser. Det må innføres et "speilvendingsprinsipp", slik at alle trær i utgangspunktet er fredet, og at felling krever særskilt tillatelse.
- Strammere tolkning av dagens §3 i granneloven.
- Utbredelse av informasjon om trær og beskyttelse av trær.
- Bidra overfor enkeltpersoner og grupper i deres arbeid for å beskytte trær.
- Bidra til å øke utplantingen av nye trær.

NOA ønsker velkommen til første møte i arbeidsgruppa:

**11. april kl. 18.00
på Vøienvolden
(Maridalsveien 120)**

Vi ønsker tilslutning fra alle som aktivt ønsker å hjelpe til i bevaringsarbeidet for trær i byggesonen.

Ta byen tilbake...

Rundtur med buss torsdag 7. april 2005 kl 16.00

Naturvernforbundet Oslo Nord følger med og inviterer deg på en liten rundreise med buss i vårt distrikt. Med på turen vil du møte de viktigste aktørene i Oslo's byutvikling; Lokale og sentrale politikere, utbyggere, brukere, syklistar, foreninger, trafikanter og forståelsepåere. Slike som deg?

Hovedfokuset på turen er de grønne og viktige lungene. På vår lille rundreise vil vi besøke gode og dårlige eksempler, steder vi bør være oppmerksomme på, steder hvor utviklingen har løpt for fort? Oslo skal fortsatt puste og syde med barn, unge, voksne og eldre.

Oslo inntar Europatoppen i nybygging hvis man ser nybygging av antall boliger i forhold til befolkningen. I Oslo er det ikke bygget så mye som ved etableringene av drabantbyene i Gro-ruddalen. Vi opplever nå at det i sentrale bydeler bygges så mye at folketallet øker med nærmere 40 % i løpet av en 10 års periode.

I for eksempel Sagene bydel som er den tettest befolkede bydelen i byen, kan det virke som utbyggingen er ute av kontroll. Her mangler i dag 12 barnehager og 2 skoler. Både Geitmyra, Torshovtoppen og Voldsløkka er aktuelle grønne lunger.

Vi tar med oss denne problematikken på vår lille busstur 7. april.

Mat må vi ha...

Vi har bestilt bord på et av Oslos nyeste hotell i Nydalen. Du betaler selv. Utbyggere og lokale krefter forteller om Nydalens utvikling de siste 10 årene. En liten runde til fots utendørs. Vi setter så på oss "de grønne brillene" og entrer bussen og setter kursen mot Grønn Rute – en gang- og sykkelsti fra Grefsen til Bygdøy. Vi spør oss – Har Grønn Rute en sjanse? Syklistar og planleggere tegner og forteller.

La skogen leve!

Begrepet Det gode Hospital fikk ny aktualitet i 2004 – vi tar stopp i Gaustadskogen og hører fortellingen.

Voldsløkka i våre hjerter.

Det er store planer for Voldsløkka – vi tar løkka i nærmere øyesyn.

Torshovtoppen

– Torshovet – kjært barn har mange navn. Nå har staten solgt Torshovgt. 46. – Vi spør oss – hva skjer?

Vi avslutter med kaffe og kaker på Vøienvolden gård.

Fra Naturvernforbundets folkemøte på Torshovtoppen 24.10.04.

Foto: Ivar Christiansen

Send en mail nå til et@naturvern.no så sender vi deg en påminnelse etter påske. Bindende påmelding innen 1. april 2005 til: et@naturvern.no

Du betaler kr 50,- i bussbillett hvis du er medlem, kr 100,- for ikke-medlem. Middagen betaler du selv. Vi spanderer kaffe og kaker på Vøienvolden.

Sett og saket

Skal vi bygge rundt Bogstadvannet, eller?

Hvor utrolig det høres diskuterer som sagt nu våre folkevalgte tillitsmenn for alvor totalt å ødelegge dette som jeg mener er byens dyreste eie – et av landets vakreste dalfører [Sørkedalen]. Oslos legendariske byantikvar Arno Berg, St. Hallvard 1964

Strandlinjen

Det er et paradoks at man har tatt bedre vare på strandsonen i oberstenes Hellas, i Francos Spania, i godseierens England og i vårt naboland Sverige, enn i det sosialdemokratiske Norge.

Nils Borchgrevink Asker og Bærum
Budstikke 27. juli 2004

Stillhet som mangelvare

Og det er det rene sjelebad å vandre langs vannet vårt og høre bare fuglelåter. Hva hørte folk for hundre år siden? Hestetramp og kjerrehjul på grusen. Dombjeller om vinteren. Kanskje stabbursklokka fra gårdene som kalte folk inn til måltidene. Et og annet kuraut. ... Hva har vi fått i stedet? En konstant, ustoppelig dur fra biltrafikken, verst fra de tunge vogntogene.

Cathrine Senje i Østensjøvannets Venners
Sothøna nr. 28 – november 2004

Hva med Bjørnsjøhelvete?

En skogeier fra Nord-Trøndelag er dømt til et halvt års ubetinget fengsel etter å ha hugget i sin egen skog, som var midlertidig fredet.

Aftenposten 14. desember 2004

Fotnote i Snø og Ski

Puttisløyper kalles også småløyper, skuterløyper, upreparerte løyper, eller naturløyper. Puttiser var en slags gamasje bestående av brede bånd som vikles rundt støvleskaftet og legges helt opp til under kneet. En puttisløype er en skiløype hvor puttiser (eller østerdallsokker) er nyttige.

Skiforeningens Snø og Ski nr 4 2004

Lokker ungdommen

Norges jeger- og Fiskerforbund starter friskt med revejakkkurs for ungdom i januar i Varaldskogen ved Kongsvinger ...

Aftenposten i oppslag om Friluftslivets år
4. januar 2005

"Bli hvor du er!"

En mann i sin beste alder med håp i hjertet hørte at objektet for hans svermeri hadde kommet hjem igjen fra utlandet. Skyndsomt sendte han følgende telegram: "Jeg kommer!" Svaret kom like raskt: "Bli hvor du er!" En historie som trekkes frem i glade familielag og oppfattes som morsom nå et par generasjoner etter. Stakkars gamle grandonkelen.

Jeg satt på en stubbe nær stien til Lauvåsen. Det er mange stubber det er godt å sitte på i åsene rundt denne dalen i Oslo. Det er jeg ikke alene om å synes – bleke appelsinskall og brente vedpinner vitner om det. Man kan tenke lange tanker på slike steder. Det er god utsikt utover fra en liten hogstflate på en branntomt etter et lynnedslag for noen år siden. Herren ga og Herren tok. Tre motorveier snor seg gjennom dalen, to i hørbar avstand og en tredje vet jeg om. Over oss går ruteflyet til København, er det vel? Charterflyet til Lanzarote har gått for lengst.

Damens ublide og kontante svar rant meg i hu. Hvor skal vi hele tiden? Noen av oss landsby-eldster har begynt å innse at vi har det ganske bra der vi er. Turismen, leser jeg, er skyld i en tredjedel av all forurensning på vår planet. Ikke bare E6, Østre Aker vei og Trondheimsveien, men fergene og cruise-båtene, og charterflyene. Visste du at hvis vi droppet vårt sete i charterflyet, kunne vi kjøre bil et helt år, og buss og tog resten av livet? Sånn etter øko-regnskapet altså. Hvis dette er å synde, synder vi alle. Vår felles planet er et underlig vesen. Den har hittil hatt en utrolig evne til "å stå han av". Den må ha en egen type immunforsvar vi ellers etter alt å dømme skulle ha knekket for lengst. Men ...

Miljøvernets første lov for meg og deg må bli det brutale og forsakende: "Bli hvor du er!" Så enkelt og så umulig. Vi høres av.

"Ørkesløs vandring i åpent lende" –

det er min definisjon på friluftsliv. 'Ørkesløs' vil si uvirksom, det vil si ikke-yrkesmessig virksomhet, ernæringsmessig unyttig. Fra definisjonen av friluftsliv utelukker jeg da jakt og fiske, som er alt fra matauk, høsting, attåttnæring, kommende bygdenæring, viltforvaltning og rovdyrbekjempelse via anvendt dyrepyskologi, samspill med naturen, kontakt med det opprinnelige og dekning av spenningsbehov til maskulin selvhevdelse og drapslyst. At fangstmetoder som skadeskyting og bruk av fiskekroker er barbariske overfor følsomme virveldyr (metemarken kroer seg heller ikke akkurat i vellyst), gjør ikke saken bedre. Det kan være gode og dårlige grunner til denne virksomheten, men mitt friluftsliv er det ikke. For å være konsekvent – den delen av turen som brukes til plukking av sopp og bær er heller ikke friluftsliv. Min smule friluftsliv driver jeg for å se noe vakkert, røre på kroppen, få senket skuldrene og nullstille sinnet, prosaisk sagt rekreere, komme meg.

Når så **Friluftslivets år 2005** åpnes med blant annet isfiske og møte med jegere (Asker 8. januar), tror jeg mange dedikerte friluftsmennesker støtes ganske kraftig på mansjettene, om Friluftslivets Fellesorganisasjon står som arrangør aldri så mye.

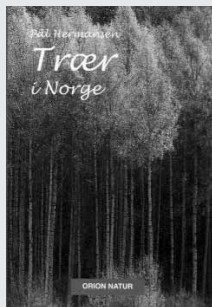
Under en furelegg der
inne hvor han likte seg
best før han ble et
bydyr fant Grevlingen
skriftene til en følsom
poet. Annetsteds fant
han en liten guide til
norske trær av en følsom
fotograf.

Viltvoksende trær i Norge

De fleste naturførere i bokform bærer preg av at de har blitt til i en samproduksjon mellom forlag i flere land. Det er greit, fargetrykk er dyrt, derfor er det smart å trykke fargene i det totale opplaget og så plusse på med svart for hvert språk. Ulempen er naturligvis at da får man ofte med seg på kjøpet altfor mange eksotiske arter med liten relevans. Så ikke denne, opplegget er norsk helt og holdent.

Pål Hermansen, allment kjent og beundret naturfotograf, har tatt for seg, som han selv sier "så godt som alle viltvoksende trær og busker du kan oppdage i Norge" – førti i tallet fra gran til musøre. Hvert oppslag er forsynt med hans fotokunst, opptil fire bilder for hvert tre. Denne leser skal heretter ha mulighet for å hilse alle førti med riktig navn, iallfall i blomstringstiden. (Den

b e r ø m t e
"Eika" ved den siste store svingen i Akerselva er ingen eik, se om du kan se hva det er for en.)

Pål Hermansen
Trær i Norge
Orion Forlag, Oslo 2004
96 sider, kr. 98. ISBN 82-458-0657-9

F.F.

Dr. Clumpfot

Rykket har sikkert gått lenge før jeg fikk høre det – inne ved Nedre Blanksjø hadde en underlig, ukjent poet jevnlig tilhold. Her satt han da trolig til odde tider av døgnet og året og så utover det stemningsfulle tjernet og skrev. Hans blyantskrevne dikt og tanker var å finne under en trerot ved tjernet bredd omhyggelig innpakket i plastposer, ganske tørt og godt leselig. Mange likte stemningen i det de fant, og skrev seg med rosende ord inn i besøksboken. Nimbusen ble ikke mindre ved at han kalte seg Dr.Clumpfot.

Grevlingens utsendte avtalte et møte med ham og fant frem til adressen på Nordberg. Hageflekken foran huset bar uventet preg av grov flatehogst. Forklaringen var at denne trærnes venn hadde fått pålegg om å få hogget et par kjempegraner – det hadde gått råte i dem og de var en fare for omgivelsene i neste ruskevær. Naboene hadde sikkert ment at de hadde stått ti år for lenge. Carl Hartmark var hans navn og jeg kikket forjeves etter klumpfoten eller hoven. Han var en rimelig veltilpasset mann midt i livet og i god jobb så det ut til. Skogen var hans rekreasjonssted, sted for gjenskapelse, helt fra guttedagene på Nordstrand. Han var tidlig mester i orientering med respekt for hekketiden, nå i Nydalen IFs orienteringsgruppe. Ingen får kjøpt boken han hadde fått laget etter all rosen, men en flaske rødvin var ikke av veien. Hvorfor Dr.Clumpfot? Det var bare et navn som ble hengende ved ham blant gutta på Nordstrand på grunn av en raskt forbigående skade, men senere syntes han det var et greit psevdonym.

Når du sitter ved tjernet bredd med storskogens sus i ørene og leser hans håndskrevne dikt og tanker, hjelper du dikteren et langt stykke på vei til en opplevelse ved at du allerede med-dikter – du dikter med ham. Langt annerledes blir det når du sitter i godstolen og åpner noe så pretensjøst som en påkostet, innbundet bok. Imidlertid, denne leser hadde stort utbytte og glede blant annet av sidene 45, 46, 47, 52, 53, 56, 63 og 69, minst verd en flaske rødvin og lesetiden. Les bare et utdrag annetsteds i dette bladet!

Eller hans badsturituale over fire sider fra side 70, eller hvordan han på side 89 har regnet seg frem til at Nordmarkas samlede furunåler ville kunne dekke et tolv meter bredt belte rundt jorden ved ekvator.
God fornøyelse!

Dr.Clumpfot
Dikt & udikt
Horisont forlag, Oslo 2000.
157 sider, ISBN 82-92243-01-1
pris: tja – en flaske rødvin
F.F.

DIKT

Fra Dikt & udikt

"... ingen skal kødde med Øvre Blanksjø,
her vil jeg ikke ha noen tunnel under,
eller noen kraftledninger over,
la putten i fred!
maktbyråkratene ønsker sikkert å prøve seg,
men den revolusjonære protest-tørsla er altså ikke helt død den heller."

Carl Hartmark

NOAs årsmøte 2005

Det innkalles med dette til årsmøte i NOA

MANDAG 4. APRIL KL. 18.00
I MILJØHUSET G-9, KONFERANSESENTERET
(Grensen 9B, innerst i bakgården)

Alle medlemmer av NOA er velkomne.

Saker til behandling:

1. Konstituering av møtet
2. Årsberetning for 2004
3. Regnskap for 2004
4. Arbeidsprogram for 2005
5. Budsjett for 2005
6. Valg
 - styre i NOA
 - valgkomite
 - revisor
 - NOAs delegasjon til Landsmøte
 - valg av NOAs representant og vara til Landsstyret

Sakspapirer til møtet er utlagt på NOAs kontor fra 21. mars, og kan mottas per e-post ved en henvendelse til gjermund@noa.no

Etter møtet blir det temaforedrag om "Bygdøy – Norges første bynasjonalpark?" ved Gjermund Andersen

Mellom møtet og foredraget blir det en enkel servering.

VELKOMMEN!

Hilsen Styret i NOA

